RIKU
RIKOSUHRIPÄIVYSTYS
BROTTSOFFERJOUREN

SELKOSUOMI

Rikoksen uhri rikosprosessissa

Rikosuhripäivystyksen oppaita ● 7 (Päivitetty 18.11.2022) RIKUn esitteet ja oppaat: riku.fi/oppaat

Tästä esitteestä saat tietoa siitä, mitä rikosprosessissa tapahtuu. Rikosprosessi on tapahtumien sarja, johon kuuluvat rikosilmoituksen tekeminen, esitutkinta, syyteharkinta, oikeudenkäynti ja rangaistuksen määrääminen.

Rikosilmoituksen tekeminen

Rikosilmoitus tarkoittaa sitä,
että rikoksesta ilmoitetaan poliisille.
Rikosilmoituksen voi tehdä kuka tahansa,
esimerkiksi uhri, uhrin läheinen tai poliisi.

Ilmoituksen voi tehdä poliisiasemalla
tai netissä osoitteessa **poliisi.fi**.

Jos teet rikosilmoituksen itse,
kerro tapahtumasta mahdollisimman tarkasti.
Tee ilmoitus niin pian kuin pystyt.
Silloin rikos on helpompi selvittää.
Jos et ymmärrä suomea,
voit tehdä ilmoituksen sillä kielellä,
jota ymmärrät.

Jos tarvitset apua, voit kysyä
itsellesi tukihenkilöä Rikosuhripäivystyksestä.
Tukihenkilö voi auttaa
rikosilmoituksen tekemisessä
ja tukea sinua koko rikosprosessin ajan.

Rikosilmoituksen tekemisen jälkeen
jatko riippuu siitä,
onko rikos asianomistajarikos
vai virallisen syytteen alainen rikos.

Asianomistajarikos tarkoittaa sitä,
että voit itse päättää,
haluatko rangaistuksen rikoksen tekijälle.
Jos et halua tekijälle rangaistusta,
poliisi lopettaa asian käsittelyn.

Jos rikos on virallisen syytteen alainen,
poliisi jatkaa asian käsittelyä,
vaikka et haluaisi rangaistusta tekijälle.

Poliisi tekee esitutkinnan

Esitutkinnassa poliisi selvittää tarkasti,
mitä tapahtui ja mitä vahinkoa syntyi.
Poliisi kuulustelee uhria ja tekijää
sekä muita ihmisiä, jotka liittyvät rikokseen.

Poliisi voi keskeyttää esitutkinnan,
jos rikoksesta tai tekijästä ei ole näyttöä
tai osapuolet sopivat asian.

Jos esitutkinta jatkuu,
poliisi tekee siitä lopuksi pöytäkirjan,
jossa on kaikki tiedot rikoksesta.
Tätä sanotaan esitutkintapöytäkirjaksi.

Jos olet rikoksen uhri,
voit pyytää pöytäkirjasta itsellesi kopion.
Kopio on sinulle ilmainen.
Sinulla on oikeus saada kopio
sillä kielellä, jota ymmärrät.

Kun poliisin esitutkinta on valmis,
esitutkintapöytäkirja toimitetaan syyttäjälle,
joka aloittaa syyteharkinnan.

Syyttäjä päättää, nostetaanko syyte

Syyttäjä on viranomainen,
joka päättää, nostetaanko rikoksesta syyte.
Sitä ennen hän tekee syyteharkinnan
eli tutustuu tapaukseen tarkasti.

Jos syyttäjä nostaa syytteen,
käräjäoikeus alkaa käsitellä rikosta
eli siitä aletaan käydä oikeutta.

Oikeudenkäynti voi olla
kirjallinen tai suullinen menettely.
Kirjallisessa menettelyssä tuomari antaa
tuomion esitutkintapöytäkirjan
ja muun kirjallisen materiaalin perusteella.

Käräjäoikeuden suullinen käsittely

Rikoksen suullinen käsittely
pidetään käräjäoikeudessa.
Saat kutsun oikeuden istuntoon,
ja kutsua on noudatettava.

Ennen oikeuden istuntoa sinun kannattaa
etsiä itsellesi oikeudenkäyntiavustaja.
Voit pyytää Rikosuhripäivystykseltä apua
oikeudenkäyntiavustajan löytämisessä.

Voit valtuuttaa oikeudenkäyntiavustajan
tuomaan oikeudessa esille
kaikki sinun kannaltasi tärkeät asiat.
Hän voi esittää puolestasi,
mitä rangaistusta vaadit tekijälle
ja mitä vahingonkorvausta vaadit itsellesi.

Suullisessa käsittelyssä kuullaan
uhria, epäiltyä tekijää ja todistajia.
Oikeudenkäynti on yleensä julkinen
eli paikalle voi tulla kuka vain.
Oikeuden tuomari voi kuitenkin päättää,
että asia käsitellään suljetuin ovin.
Silloin yleisö poistetaan salista.

Oikeus voi antaa tuomion jo istuntopäivänä
tai muutaman viikon kuluessa
oikeudenkäynnistä.

Jos haluat valittaa tuomiosta hovioikeuteen,
oikeudenkäyntiavustaja voi auttaa sinua
valituksen tekemisessä.

Joskus sovittelu voi olla oikeudenkäynnin vaihtoehto

Joissakin tapauksissa uhri ja tekijä voivat sovitella rikostapahtuman ja sopia korvauksista. Sovittelu on maksutonta, ja tavallisesti sitä johtaa vapaaehtoinen sovittelija.
Voit kysyä Rikosuhripäivystykseltä apua sovitteluun valmistautumisessa.

Voit kysyä tukihenkilöä Rikosuhripäivystyksestä

Voit kysyä meiltä tukihenkilöä mukaan rikosilmoituksen tekemiseen, esitutkintaan, oikeudenkäyntiin ja muihin rikosprosessin tilanteisiin.

Autamme sinua löytämään myös kriisi- ja oikeusapua sekä muuta tukea omalta paikkakunnaltasi.
Lisätietoa verkossa: riku.fi

Pyydä apua

Rikosuhripäivystys 116 006

Rikosuhripäivystys eli RIKU auttaa sinua rikosprosessin kaikissa vaiheissa.

/rikosuhripaivystys @rikosuhrit **riku.fi**

RIKU
RIKOSUHRIPÄIVYSTYS
BROTTSOFFERJOUREN

Toimintaa tukee:
OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET